

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 13.6.2022
COM(2022) 293 final

2022/0191 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

**o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie na mimořádné konferenci
Smlouvy o energetické chartě dne 24. června 2022**

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. PŘEDMĚT NÁVRHU

Tento návrh se týká rozhodnutí o postoji, který má být zaujat jménem Unie na mimořádné konferenci Smlouvy o energetické chartě dne 24. června 2022 v Bruselu, na níž má být přijato několik aktů, které se týkají: i) změny jednacího řádu Konference energetické charty, ii) odnětí statusu Ruské federace jako pozorovatele v rámci Konference a iii) pozastavení prozatímního provádění Smlouvy o energetické chartě ve vztahu k Bělorusku a pozastavení jeho statusu pozorovatele v rámci této smlouvy.

2. SOUVISLOSTI NÁVRHU

2.1 Smlouva o energetické chartě

Smlouva o energetické chartě je mnohostranná dohoda o obchodu a investicích v odvětví energetiky; EU ji podepsala v prosinci 1994 a v platnost vstoupila v dubnu 1998. Obsahuje ustanovení o ochraně investic, obchodu s energetickými materiály a produkty, tranzitu a řešení sporů. Zavádí rovněž rámec pro mezinárodní spolupráci mezi 55 smluvními stranami (včetně EU a Euratomu, 27 členských států EU¹, Japonska, Švýcarska, Turecka, většiny zemí bývalého SSSR vyjma Ruské federace² a některých zemí západního Balkánu).

Smlouva byla původně vytvořena jako rámec pro mezinárodní spolupráci mezi evropskými a dalšími průmyslovými zeměmi s cílem rozvíjet energetický potenciál zemí střední a východní Evropy a zajistit bezpečnost dodávek energie pro EU.

Klíčová ustanovení smlouvy se týkají ochrany investic, obchodu s energetickými materiály a produkty, tranzitu a řešení sporů.

Všechny státy nebo organizace pro regionální hospodářskou integraci, které smlouvu podepsaly nebo k ní přistoupily, jsou členy Konference, na níž se pravidelně schází, aby projednaly otázky týkající se spolupráce v oblasti energetiky mezi signatáři smlouvy, sledovaly uplatňování ustanovení Smlouvy o energetické chartě a Protokolu o energetické účinnosti a souvisejících ekologických hlediscích a zvážily případné nové nástroje a společné činnosti v rámci energetické charty.

Konference energetické charty zajišťuje dosahování cílů stanovených ve Smlouvě o energetické chartě. V souladu s touto smlouvou a protokoly usnadňuje koordinaci vhodných obecných opatření pro provádění zásad charty.

Každá smluvní strana má jeden hlas a hlasování na zasedání Konference se řídí různými pravidly v závislosti na předmětu hlasování.

¹ Smluvní stranou byla i Itálie, ale v roce 2015 od smlouvy odstoupila. Italská vláda své rozhodnutí oficiálně odůvodnila snižováním nákladů na členství v mezinárodních organizacích v důsledku rozpočtových omezení.

² Ruská federace smlouvu podepsala, přijala však formální rozhodnutí ji neratifikovat.

Tento návrh rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU se týká postoje, který má být k zamýšleným aktům zaujat jménem Unie na Konferenci energetické charty.

2.2 Postoj, který má být zaujat jménem Unie

2.2.1 Změna jednacího řádu Konference energetické charty

Na zasedání dne 7. dubna 2022 řídící výbor Smlouvy o energetické chartě doporučil, aby Konference zvážila schválení změny jednacího řádu, na jejímž základě by bylo možné status státu nebo mezinárodní organizace jako pozorovatele za určitých okolností odejmout nebo pozastavit. Článek 36 („Hlasování“) Smlouvy o energetické chartě se vztahuje pouze na rozhodnutí stanovená ve smlouvě, zatímco status pozorovatele na Konferenci energetické charty je částečně upraven jednacím řádem Konference. Navrhuje se proto doplnit v navrhovaném novém písmeni e) toto znění, aby byl upraven případ možného odnětí nebo pozastavení statusu pozorovatele a aby se vyjasnila příslušná hlasovací pravidla:

III. POZOROVATELÉ

Článek 7

A. Všeobecná pravidla

[...] „e) Konference může na základě konsensu pozastavit nebo odejmout status určité země nebo mezinárodní organizace jako pozorovatele v případě

trvalého nebo závažného porušování zásad Evropské energetické charty nebo Mezinárodní energetické charty, podle toho, kterou z nich daná země nebo mezinárodní organizace podepsala, nebo

trvalého neplnění finančních závazků vůči Mezinárodní energetické chartě.

Nelze-li konsensu dosáhnout, přijme se rozhodnutí Konference podle tohoto písmene tříčtvrtinovou většinou smluvních stran přítomných a hlasujících na zasedání Konference, pokud představují prostou většinu smluvních stran.“

Pracovní skupina pro otázky správy doporučila dne 16. května 2002 předložit výše uvedenou změnu (CC 742) Konferenci ke korespondenčnímu schválení do 5. června, s přihlédnutím k závěrům řídícího výboru (zpráva 1952).

Toto rozhodnutí Konference energetické charty upravuje doporučení řídícího výboru ze dne 7. dubna 2022 a pracovní skupiny pro otázky správy ze dne 16. května 2022 týkající se změny článku 7 jednacího řádu.

Podle oddílu VIII závěrečného aktu konference o Evropské energetické chartě je Konference energetické charty příslušná pro přijímání rozhodnutí o žádostech o podepsání předmětného politického prohlášení z roku 1991. Rozhodnutí v této věci byla dosud přijímána na základě konsensu.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti by postojem, který má být jménem Unie zaujat na Konferenci energetické charty, mělo být potvrzení změny.

2.2.2 Odejmutí statusu Ruské federace jako pozorovatele v rámci Konference

EU by měla podpořit odnětí statusu Ruské federace jako pozorovatele na základě schválení pozměněného článku 7 jednacího řádu, které je odůvodněno oběma v něm uvedenými důvody (porušení zásad a neplnění finančních závazků).

2.2.3 Pozastavení prozatímního provádění Smlouvy o energetické chartě ve vztahu k Bělorusku

Na zasedáních konaných ve dnech 28. dubna a 2. června 2022 pokračoval řídicí výbor v jednání o pozastavení prozatímního uplatňování smlouvy, jak požadovala Ukrajina.

Počínání Běloruska, které Rusku umožňuje využívat své území k usnadnění agrese proti ukrajinským jaderným elektrárnám a zařízením pro skladování radioaktivního odpadu, systému přepravy plynu, uhelným dolům, vodním elektrárnám a ropným rafinériím a ložiskům, lze považovat za podstatné porušení („porušení ustanovení, které je podstatné pro plnění předmětu a účelu smlouvy“ [čl. 60 odst. 3 písm. b) Vídeňské úmluvy o smluvním právu]) článků 3, 7, 18 a 19 Smlouvy o energetické chartě.

Smluvní strany zastoupené na Konferenci energetické charty budou vyzvány, aby přijaly rozhodnutí i) pozastavit prozatímní provádění Smlouvy o energetické chartě ve vztahu k Bělorusku, ii) požádat sekretariát energetické charty, aby formálně informoval deponitáře a Bělorusko, a iii) pozastavit status Běloruska jako pozorovatele.

Pozastavení prozatímního provádění smlouvy ve vztahu k Bělorusku i požádání sekretariátu energetické charty, aby formálně informoval deponitáře a Bělorusko, by měla EU podpořit, stejně jako pozastavení statusu Běloruska jako pozorovatele.

3. PRÁVNÍ ZÁKLAD

3.1 Procesněprávní základ

3.1.1 Zásady

Ustanovení čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU upravuje rozhodnutí, kterými se stanoví „postoje, které mají být jménem Unie zaujaty v orgánu zřízeném dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody“.

Pojem „akty s právními účinky“ zahrnuje akty, které mají právní účinky na základě pravidel mezinárodního práva, kterými se řídí dotyčný orgán. Zahrnuje rovněž nástroje, jež podle mezinárodního práva nemají závazný účinek, ale „mohou rozhodujícím způsobem ovlivnit obsah právní úpravy přijaté zákonodárcem Unie“³.

3.1.2 Použití na stávající případ

Konference energetické charty je orgán zřízený dohodou, konkrétně Smlouvou o energetické chartě.

³ Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. října 2014, Německo v. Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

Zamýšlené akty, které má Konference v rámci smlouvy přijmout, představují akty s právními účinky. Změna záležitostí týkajících se hlasování v rámci Konference je závazná přinejmenším pro instituce fungující v rámci Smlouvy o energetické chartě.

Rovněž odnětí statusu Ruské federace jako pozorovatele a pozastavení prozatímního provádění smlouvy ve vztahu k Bělorusku mají právně závazné účinky, a vztahují se proto k čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU, neboť mají vliv na konkrétní složení Smlouvy o energetické chartě.

Zamýšlené akty nedoplňují ani nepozměňují institucionální rámec dohody.

Procesněprávním základem navrhovaných rozhodnutí je tudíž čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU.

3.2 Hmotněprávní základ

3.2.1 Zásady

Hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU závisí v první řadě na cíli a obsahu zamýšleného aktu, v souvislosti s nímž se postoj jménem Unie zaujímá. Sleduje-li zamýšlený akt dvojí účel nebo má-li dvě složky a lze-li jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek označit jako hlavní, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být rozhodnutí přijaté na základě čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU založeno na jediném hmotněprávním základě, a sice na tom, který si žádá hlavní nebo převažující účel či složka.

3.2.2 Použití na stávající případ

Hlavní cíl a obsah zamýšlených aktů se týká energetiky.

Hmotněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je tudíž článek 194 Smlouvy o fungování EU.

3.3 Závěr

Právním základem navrhovaného rozhodnutí by měl být článek 194 ve spojení s čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování EU.

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

**o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie na mimořádné konferenci
Smlouvy o energetické chartě dne 24. června 2022**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 194 ve spojení s čl. 218 odst. 9 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Smlouva o energetické chartě byla Unií uzavřena rozhodnutím 98/181/ES, ESUO, Euratom a vstoupila v platnost v roce 1998.
- (2) Podle článku 34 Smlouvy o energetické chartě zajišťuje dosahování cílů ve smlouvě stanovených Konference energetické charty. Ta v souladu s touto smlouvou a protokoly usnadňuje koordinaci vhodných obecných opatření pro provádění zásad charty.
- (3) Konference energetické charty má na svém mimořádném zasedání dne 24. června 2022 přijmout: i) změnu jednacího řádu Konference energetické charty, ii) odnětí statusu Ruské federace jako pozorovatele v rámci Konference a iii) pozastavení prozatímního provádění Smlouvy o energetické chartě ve vztahu k Bělorusku a pozastavení jeho statusu pozorovatele v rámci této smlouvy,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Postojem, který má být jménem Unie zaujat na mimořádném zasedání Konference energetické charty v rámci Smlouvy o energetické chartě dne 24. června 2022 v Bruselu je toto:

potvrdit navrženou změnu článku 7 jednacího řádu,

schválit odnětí statusu Ruské federace jako pozorovatele na základě schválení pozměněného článku 7 jednacího řádu, které je odůvodněno oběma v něm uvedenými důvody (porušení zásad a neplnění finančních závazků),

schválit pozastavení prozatímního provádění Smlouvy o energetické chartě ve vztahu k Bělorusku a pozorovatelského statusu Běloruska.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Komisi.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně